

**Mavzu: Falsafiy tafakkur
taraqqiyoti bosqichlari:
G'arb falsafasi**

A.S.Ravshanov

REJA:

- 1. Antik davr g'arb falsafasi.
- 2. Yevropada o'rta asr falsafasi.
- 3. Hozirgi zamon jahon falsafasi va uning ahamiyati.

• Qadimgi yunon falsafasi

- Er. avv. VI asrda Gretsiyada naturfalsafa,
- kosmologiya, kosmogoniya rivojlandi.

MILET MAKTABI

- **Fales** (er.avv. 624-567 yy.) hamma narsa suvdan kelib chiqqan va suvga aylanadi deb hisoblagan.
- **Anaksimandr** (er.avv. 610-546 yy.) dunyo noaniq materiya-apeiron (cheksizlik) dan tashkil topgan deydi.
- **Anaksimening** (er.avv. 588-525 yy.) hamma narsa havodan hosil bo'lgan va havoga aylanadi.

PIFAGOR

- Donishmandlik ibtidosi: fikrlashni o‘rganish, vaysaqilikka barham berish.
- O‘tgan kun haqidagi: «Men uni qanday o‘tkazdim, nimalar qildim-u, nimalarga ulgurolmadim?» — degan savollarga javob topilmaguncha ko‘zlaring uyquga ketmasin.
- Ey, oddiy xalq orasida yashashga mahkum donishmand! Sen moyga o‘xshashing lozim. Moy suvga aralashib ket-may, uning yuzida qalqib turadi.

- Ezgulik adolatsizlik qilmaslikkina emas, uni istamaslik hamdir.
- Mardlik taqdir zarbalarini pisand etmaydi.
- O'ta qo'pol so'zlayotgan bir odamni ko'rib, Demokrit shunday degan ekan: «Bu odam so'zlay olmaslikni uddalarkan-u, ammo sukut saqlashni eplay olmas ekan».
- Ochiq-oydin so'zlamoqlik — ozod ruhning sifatidir. Biroq uni bevaqt ijro etish xatarli.

DEMOKRIT

Suqrot - (asli Sokrat) (er.avv. 469-399 yy.)

- Afinaning ijtimoiy hayotida faol ishtirok etgan,
- yoshlar tarbiyasi bilan shug'ullangan, hurfikrli inson.

Platon

- Aflotun kelgusi avlodlarga hech qachon eskirmaydigan mana bu o'gitni meros qoldirgan: «Haqiqiy va to'g'ri fikrlay oluvchi faylasuflar davlat tepasiga kelmaguncha yoxud hukmdorlar ilohiy iqtidorlari ila tom ma'nodagi faylasuflik maqomiga ko'tarilmagunlariga qadar insoniyat yovuzlikdan qutulolmaydi».
- Falsafa bilan mashg'ul bo'ling. Shuningdek, yoshlarda ham falsafaga rag'bat uyg'oting.
- Qanchalik noyob qobiliyatli va o'tkir zehqli bo'lmasin, falsafaga moyillik hissini tuymagan odam u bilan yaqinlasholmaydi. Zero, falsafa begona qalblarda ildiz otolmaydi.
- O'taketgan johillik u darajada dahshatli ayb emas, katta yovuzlik ham emas. Noto'g'ri yo'naltirilgan bilimdonlik va boylik unga nisbatan xavfliroq va jazoga loyiqdir.

ARISTOTEL

- Hayrat falsafaning ibtidosidir.
- Tabiiylik va inson... Agar biz yog'och kursini yerga ko'mib, uning o'sib chiqishi uchun yo'l topolganimizda ham undan bari bir yangi kursilar emas, balki daraxtlar o'sib chiqaveradi.
- Qashshoqlikdan, xastalikdan, umuman, illat sanalmaydigan va insonning o'ziga bog'liq bo'lmagan narsalardan aslo cho'chimaslik darkor.
- Istaklarini yenga olganlar bukilmas insonlardir. O'zini mag'lub eta olganlar jasur va mardonadirlar.
- Maqsad emas, balki unga yetish vositalari hal qiluvchi o'rinni egallaydi.

G'arbiy Yevropada O'rta asr falsafasi

- ◆ •I-asrdan XV asrgacha bo'lgan davrni o'z ichiga oladi.
- ◆ •Xristianlik davlat dini va mafkurasiga aylandi.
- ◆ •Falsafiy fikrlar yakkaxudochilik g'oyalari asosida rivojlana boshladi.

O'rta asrlar quyidagi davrlarni o'z ichiga oladi:

Patristika - ruhoniylar tomonidan xristianlikning asosiy aqidalarini shakllantirilishi davri (I-IV asrlar)

Yangi davr falsafasi (XYII asr)

Frensis Bekon
(1561-1626)

Jon Lokk (1632-1704)

-
- Tomas Gobbs
- (1588-1676)

• Etiboringiz uchun raxmat!